

Ahmet Çiğdem: Bizden Biri Olsaydı, Eğer, Yaşıyor Olurdu

Posted on 06/01/2020

Hrant Dink'in katledilmesinin geride kalanlara hatırlattığı en somut gerçek, aslında birçok katil adayının olduğudur; birçok kişi de, katille muhtemelen aynı şeyleri düşünüyor. Öyle düşündüklerini defalarca ve çeşitli vesilelerle kendileri ifade ettiler. Olaydan sonra da ifade ettiler; "evet amalı kınamalar", yine de postu kaptırmamaya kararlı devletlû edayla üzüntülerini bildirenler, Gelibolu'da kaçırılan vapur, tribünlere asılan pankartlar kanıtladı ki, pişmanlık yok, pişkinlik var. Kimseye olmayan bir şeyi atfediyor sayılmayız. Dolayısıyla "kim" ve "neden" sorularının burada bir anlamı yok. Varsa bile, ancak iç karartıcı bir konuşmanın konusu olabilir. Bütün komplo teorilerinin, derin analizlerin, soğukkanlı yorumların neden Hrant Dink'in "seçildiğine" ilişkin bize söyleyeceği şeyleri, bu memlekette epeydir bir sonsuzluk senfonisi olarak dinleyip duruyoruz. Bu senfoniye katılmak yerine, acı sahiplerinin, acılarını ortaya dökmeleri ve birbirlerini anlamaları, birbirlerine sığınmaları gerek. Zira açığa çıktı ki, bu toplumun çivisinin çıktığının başka hangi göstergesi bu kadar anlamlı olabilir, acı ve gözyaşı bile esirgenebilir; acı ve gözyaşının esirgeneceği ilân edilebilir durumda. Fakat şimdi şu araçsal akıl buyruğuyla ortaya çıkıp, Hrant Dink'le aramıza yapay engeller koyan bir zihnî debelenmenin sözcülüğünü üstlenmeyelim. Ne isteniyor; arkada bir örgüt mü, evet, işte arkada neredeyse bütün toplumu ihtivâ eden bir örgüt var. Daha "organize" bir yapılanma isterseniz; küçükten büyüğe giden, sık sık benzer cinayetlerle karşımıza çıkan daha mobilize bir hücre de işin cabası. Komplo mu isteniyor; hakikaten bütün hayatını, kendi doğrularını ve meselesini anlatmaya adanmış bir entellektüelin, ait olduğu varsayılan her kollektif kimliğe dönüp, yaptıkları yanlışları ısrarla dile getiren bir insanın, bu kadar göz göre göre katledilmesinden daha büyük komplo olabilir mi? Aslına bakılırsa, bu toplumun taşıdığı potansiyelin kendisini dışarı vurduğu enerjiyi dikkate alırsak, bu cinayetin işlenmesi için karanlık güçlere, uluslararası aktörlere,

bir güç politikası'na ihtiyaç yok. Hayret etmemiz gereken, bu cinayetin neden “gündelik” denilebilecek bir sıklıkla işlenmediğidir; cana kıymayı, çünkü, neredeyse gündelik bir pratik olarak örgütleyebilecek kadar çok insan ve fakat tek bir zihniyet, aklın alabildiğince yerleşik burada. Sokakta, okulda, üniversitede, gazetede, heryerde. Bunun bu topraklardaki, en ortodoks ifadeyi haketsen bile, hâkim ideolojiyle, cârî ruh iklimiyle bir ilgisinin olmadığına nasıl inanabiliriz? Bunun salt bir şiddet eylemi olduğuna bizi iknâ etmek isteyenlere ise, kendinde bir şiddetin nasıl olup da bu kadar seçici davranabildiğini sormamız gerekir.

BİZDEN BİRİ OLSAYDI

Hrant Dink “bizden biri” değildi; bizden biri olsaydı, sağa sola davet edilerek, geleceğiyle ilgili sevimsiz tasarıları duymak zorunda kalmazdı. Keyfi bir şekilde mülkü gasbedilmez, “ağaç bile diktirmiyorlar” demek zorunda kalmazdı. Hakkında her gün hainlik beratları düzenlenmez, bile bile katledilmesine göz yumulmazdı. Bizden biri olsaydı, “bizden biri olmanın” bildik nimetleriyle doymun bir cumhuriyet yurttaşı olarak altı delik ayakkabısıyla kaldırımında yatıyor olmazdı. Derdini anlatmak istediğinde, üstelik kendisiyle ilgili olarak, yargı kararlarını etkiliyor titizliğinden ötürü kınanmazdı. Neden itiraf etmiyoruz? Bizden biri olsaydı, yaşıyor olurdu Hrant Dink.

Hepsi bir yana, Hrant Dink'i bizden biri ilân etmek, bu “biz”i bir kere daha kutsallaştırmak, günahlarından arındırmak demek; Dink'i belki hayatı boyunca mücadele ettiği ikinci sınıf insanlığa, ikinci sınıf yurttaşlığa yeniden göndermek demektir. Onu, “biz”den biri saydıkça, anlaşılıyor ki, Hrant Dink'in dahil olması gereken bir halka var, bir “biz” halkası ve bu değerli bir halka. Oraya dahil olmadan, söyleyeceğiniz hiçbir şeyin anlamı yok; yaptığınız her şey eksik ve yanlış, yahut yetersiz. Üstelik, zahir oldu ki, töresi var törelerden içeri; mutlaka bazen bütün törelerden beri. Bu töre, “bizden olma töresi”, töreden başka bir ilke tanımadığından, ona haktan, hukuktan, yasadandan, akıldan ve vicdandan bahsetmenin bir anlamı kalmamıştır. Bu törenin “hassasiyeti” o kadar yüksek ve kutludur ki, sık sık kendisini

açığa vurur ve vurdukça da kutsanır. Devletin, siyasal seçkinlerin ikincil görevlerinden birisi de, sık sık bu hassasiyeti okşamak, günü geldiğinde kullanmak üzere sıcak tutmaktır.

Bu törenin sadece kendisiyle bağlı kalmak istediğini, insanlık ufkuyla sınırlanmaktan hazzetmediğini kibar, içten bir dille anlatmak isteyen birinin katledilmesine göz yumanların timsah gözyaşları dökmesi, sadece kendilerini kandırabilir artık. Bu töre, kargadan başka kuş tanımaz; başka bir coğrafyaya, başka bir kimyaya, başka bir bayrağa vakıf değildir, fakat bunlara düşmanlık etmekte kusursuz kalmak ister. Cesur görünmesi, cesaretinden değildir. Eninde sonunda bağışlanacağını bilen, portresi kahraman olarak çizilecek bir cürüm sahibinin rahatlığındandır.

KURŞUNDAN BAŞKA ÖDÜL

Hrant Dink'i tanımlamak üzere kullanılan "bizden biri" ibaresi, Hrant Dink'in çabalarını anlatmak istese bile, onun için üzülme de "biz" şartına bağlıyor. Cinayeti nefretle kınadıklarını söyleyenlerin, vakit geçirmeksizin dönüp milliyetçiliklerini kurtarma telâşına düşmeleri, önemli olanın, "biz" olduğunu vurguluyor tekrar. Başkalarına üzülme, onların acılarına şartsız bakabilmeyi, kendisini acı sahiplerinin üzerinde konumlandırın buyurgan emperyal vesayetinin bile gerisine düşen İslâmcıların, ileriye gitmeme konusundaki uyarıları da başka bir sınır çizme amacını taşıyor. Ölüme ağlamayı, "bizden olmaya" bağlamanın mantığını kavramayı reddetmek zorundayız. Bu mantığa anlayış göstermemek zorundayız. Aklını ve vicdanını, başkalarına kapatanlar, insanlık dairesinin dışına çıkmış olmayı peşinen kabul etmiş olmalıdırlar. Hrant Dink, bizden biri değildi; farklıydı. Farklılığı salt bir görüş ve perspektiften ibaret değildi, "tavrı da" farklıydı; yakından tanıyanların, eşinin, dostunun ifadesiyle kişiliği de. Bu yüzden, artık aramızda değil.

Şöyle demiş az bir zaman önce, memleketteki adalet işlerinden sorumlu bakan: "TCK 301. madde ödül maddesi, birileri bu maddeden yargılanıyor ve sonra yurtdışından ödül

alıyorlar". Şöyle demekten başka bir demeliğimiz kalmamıştır: Fakat Bakan Bey, gördüğünüz üzere, bu birilerine memleket için verebileceğimiz kör kurşundan başka ödülümüz yok ki!

Kaynak: birikimdergisi.com